

PRIPOROČILO SVETA**z dne 11. julija 2017****v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2017 in mnenje Sveta o programu Nizozemske za stabilnost za leto 2017**

(2017/C 261/18)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 16. novembra 2016 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2017. Evropski svet je na zasedanju 9. in 10. marca 2017 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 16. novembra 2016 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Nizozemsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil na zasedanju 9. in 10. marca 2017. Svet je Priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje) sprejel 21. marca 2017 ⁽³⁾.
- (2) Nizozemska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih 1 in 2.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 92, 24.3.2017, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Nizozemsko za leto 2017 je bilo objavljeno 22. februarja 2017. V njem so bili ocenjeni napredek Nizozemske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 12. julija 2016, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi poglobljen pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, katerega rezultati so bili prav tako objavljeni 22. februarja 2017. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Nizozemskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Med državami članicami euroobmočja ima Nizozemska največji triletni povprečni presežek na tekočem računu glede na BDP. Presežek nakazuje neoptimalno razporejanje virov, kar pomeni, da ima država še neizkoriščene možnosti za povečanje rasti in blaginje. Razpoložljivi dohodek gospodinjstev je zmanjšan zaradi primeža, ki ga povzroča visoka obremenitev plač. Zasebni dolg je visok, še zlasti gospodinjški hipotekarni dolg. Dolge bilance stanja gospodinjstev povečujejo ranljivost za finančne pretrese. Posebej pomembni so ukrepi za zmanjšanje tveganja negativnih učinkov na nizozemsko gospodarstvo, saj bi se zaradi njegove velikosti in čezmejne pomembnosti takšni negativni učinki razširili tudi na ekonomsko in monetarno unijo.
- (4) Nizozemska je 26. aprila 2017 predložila nacionalni program reform za leto 2017 in program stabilnosti za leto 2017. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Člen 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ določa, da lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Nizozemsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2017 načrtuje povečanje presežka sektorja država z 0,5 % BDP v letu 2017 na 1,3 % BDP v letu 2020. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, bo z nekaj rezerve še naprej izpolnjen v celotnem obdobju programa. V skladu s programom stabilnosti za leto 2017 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2017 padel na 58,5 %, kar je pod referenčno vrednostjo 60 % BDP iz Pogodbe. Vlada načrtuje dodatno znižanje deleža dolga sektorja država na 49,3 % BDP v letu 2020. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2017 naj bi se strukturni saldo povečal s presežka v višini 0,2 % BDP v letu 2017 na 0,4 % BDP v letu 2018, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Dolg sektorja država naj bi se po napovedih še naprej zanesljivo zmanjševal in padel pod zahtevano raven pravila glede dolga. Na splošno Svet meni, da bo Nizozemska v letih 2017 in 2018 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Hkrati bi država ob upoštevanju srednjeročnega cilja še lahko izkoristila možnosti za podporo potencialni rasti in domačemu povpraševanju z uporabo fiskalne in strukturne politike, vključno z naložbami v raziskave in razvoj, ter z ustvarjanjem pogojev za višjo realno rast plač, tudi ob vztrajnih zunanjih neravnotežjih.
- (7) Nedavno rast zaposlenosti je mogoče v veliki meri pripisati povečanju števila zaposlenih s pogodbami za določen čas in samozaposlenih. Visok in naraščajoč delež pogodb za določen čas in hitro povečevanje samozaposlovanja, ki ne vključuje zaposlitve drugih delavcev, potekata v razmerah velikih razlik v veljavni delovnopравни zakonodaji, predpisov o varstvu pri delu ter razlik v davčni zakonodaji in zakonodaji o socialni varnosti. Čeprav so bili sprejeti določeni ukrepi, nekateri od teh dejavnikov še vedno ustvarjajo finančne spodbude za zaposlene, da se samozaposlijo, ali omogočajo ugodnejše zaposlovanje za določen čas. To ima lahko še zlasti izkrivljajoče učinke na obrobju trga dela in je morda prispevalo k opazovani zmerni skupni realni rasti plač. Samozaposleni so pogosteje premalo zavarovani pred invalidnostjo, brezposelnostjo in starostjo. To bi lahko dolgoročno vplivalo na vzdržnost sistema socialne varnosti. Izvrševanje ukrepov za odpravljanje navideznega samozaposlovanja je odloženo do leta

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

2018. Stanje na področju zaposlovanja oseb z migrantskim ozadjem ostaja pomemben izziv. Stopnja zaposlenosti migrantov, rojenih zunaj EU, je za 20 odstotnih točk nižja kot pri osebah, rojenih na Nizozemskem, le majhen delež tega pa je mogoče pojasniti z razlikami v starosti in izobrazbi.

- (8) Povišanje stopnje varčevanja gospodinjestev v zadnjih letih je bilo delno posledica višjih prihrankov v drugem stebru pokojninskega sistema (obvezne zasebne sheme dodatnega zavarovanja), k čemur je prispevalo zakonodajno okolje. Primerna znotraj- in medgeneracijska porazdelitev stroškov in tveganj, ki bi presejala sprejeta pravila o usklajevanju z inflacijo in finančnih rezervah (okvir finančne ocene), bi gospodinjstvom pomagala, da finančna sredstva uporabijo v rasti prijaznejše namene. Vlada je napovedala, da namerava izvesti obsežno reformo drugega stebra pokojninskega sistema, da bi izboljšala pokritost ter ustvarila preglednejši, prožnejši in aktuarsko pravičnejši sistem.
- (9) Togosti in izkrivljajoče spodbude, ki so se nakopičile v zadnjih desetletjih, oblikujejo vzorce stanovanjskega financiranja in varčevanja v tem sektorju. Nagnjenost gospodinjestev k povečevanju bruto hipotekarnega dolga na podlagi stanovanjskega premoženja v veliki meri odraža dolgoletne fiskalne spodbude, zlasti stoodstotne davčne olajšave za hipotekarne obresti. Kljub krepitvi gospodarskega okrevanja niso bili od leta 2012 sprejeti nobeni dodatni ukrepi za reševanje te problematike.
- (10) Naložbe so se med gospodarsko krizo zelo zmanjšale in so si do danes le delno opomogle. Pomanjkljivosti pri naložbah v celotnem gospodarstvu se zdijo zelo ciklične ter so bile posledica poslabšanja razmer na stanovanjskem trgu in odločitev v okviru konsolidacije javnih financ. Ovire za naložbe se zdijo sicer majhne, vendar so postopki za pridobitev gradbenih dovoljenj razmeroma dolgi. Nizka raven naložb v obnovljivo energijo se zdi povezana s preteklo dinamiko in negotovostjo na trgih ter z regulativnimi dejavniki. Javni in zasebni odhodki na področju raziskav in razvoja so nizki glede na raven izobrazbe, akademskih dosežkov in gospodarskega razvoja v primerjavi z najuspešnejšimi državami članicami. Javnofinančni odhodki na tem področju od leta 2014 stagnirajo, medtem ko zasebni odhodki za raziskave in razvoj ostajajo nizki. V zvezi z zadevnim priporočilom Sveta za leto 2016 ni bil dosežen noben napredek.
- (11) V okviru evropskega semestra 2017 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Nizozemske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2017. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2017 in nacionalni program reform za leto 2017 ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Nizozemska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Nizozemskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (12) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2017 in je mnenja⁽¹⁾, da bo Nizozemska izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (13) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2017 in program stabilnosti za leto 2017. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 in 2 za Nizozemsko –

PRIPOROČA, da Nizozemska v letih 2017 in 2018 ukrepa tako, da:

1. Ob upoštevanju srednjeročnega cilja uporabi fiskalno in strukturno politiko za podpiranje potencialne rasti in domačega povpraševanja, vključno z naložbami v raziskave in razvoj. Sprejme ukrepe za zmanjšanje preostalih izkrivljanj na stanovanjskem trgu in davčnih spodbud za zadolževanje gospodinjestev, zlasti z zmanjšanjem davčne olajšave za hipotekarne obresti.

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

2. Odpravi preostale ovire za zaposlovanje na podlagi pogodb za nedoločen čas. Obravnava znatno povečanje števila samozaposlenih, ki ne zaposlujejo drugih delavcev, med drugim z zmanjšanjem davčnih izkrivljanj v korist samozaposlovanja, ne da bi pri tem ogrozila podjetništvo, in spodbujanjem dostopa samozaposlenih do cenovno dostopnega socialnega varstva. Na podlagi že začetega širšega pripravljalnega procesa sprejme ukrepe za večjo preglednost drugega stebra pokojninskega sistema, njegovo večjo medgeneracijsko pravičnost in večjo odpornost proti pretresom. Ustvari pogoje za spodbujanje višje realne rasti plač ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev.

V Bruslju, 11. julija 2017

Za Svet

Predsednik

T. TÖNISTE
